

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1 — 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 111.

V Ljubljani, v sredo 15. maja 1901.

Letnik XXIX.

Našim dijakom.

Največja nesreča za mladino je, če se ji otruje mišljenje s predsodki, ki ji ostanejo skozi celo življenje in se dajo le težko in še-le po dolgih bridkih izkušnjah in prevarah iztrebiti in nadomestiti s pametnejšimi nazori. Novodobno slovstvo, zlasti pa dnevno časopisje, ki je večinoma v rokah na pol izobraženih ljudi, kateri ne pišejo zato, da bi širili resnico, ampak le da bi s kakršnimi-koli sredstvi vtrjevali nazore, ki služijo njihovi stranki — ta nezdravi izrastek novodobne omike silno škoduje pravi znanosti in npravnosti. Mladi ljudje, ki se navzamejo predsodkov, stoje tako pod njih vplivom, da se jih ne morejo otresti, tudi kadar hočejo kaj res dobrega storiti.

Med dijaki se širi sedaj knjiga „Kaj hočemo?“ To je „poslanica slovenski mladini“, izdana od dijakov, ki se pridno kolportira. „Narod“ jo je imenoval — „zeleno“, ker udriha po liberalizmu. Misli so jako zmedene. Zametuje se liberalizem, kot glavni sovražnik se imenuje „klerikalizem“, in rešitev se išče v soc. demokraciji. Še neke „krize“ v soc. demokraciji je treba počakati, potem se pa ta mlada „inteligencia“ združi s soc. demokrati. Dijaki se pozivljejo, da se naj pečajo s politiko in krepko posežejo vmes.

Dobro. Krepkega mladega naraščaja, ki bi znal kaj več, nego oni plitvi duhovi, ki poznajo zabavo in izobrazbo le v kavarnah in si napolnjujejo glavo in srce le z mislimi, katere jim vsak dan ponuja kak časnikar, bi si mi iz srca želeli. Liberalizem je naše javno življenje prepolnil s samimi osebnimi boji.

Nezmožen, da bi sam kaj koristnega storil za ljudstvo, pobija liberalizem vsako načelo, katero je ljudstvu v korist. Načelo liberalizma je osebna korist in osebni užitek. Čisto proti njegovemu bistvu je, da bi delal za javni blagor.

Zato pa liberalni časniki ne delajo drugega, nego da ovirajo socialno delo. Zato liberalci ne ustanavljajo drugih društev, nego le zabavna in sportna društva, pri katerih ima vsak član le ta namen, sebi sa-

memu preskrbeti zabavo. Zato so njih gospodarska podjetja le akcijske družbe, pri katerih stopijo snovatelji v zvezo za to, da sebi samim zagotovijo bogate dividende.

Kjerkoli pa nastane tako društvo, ki ima kot glavni smoter koristiti javnemu blagostanju, tam stoje liberalci pred novim pojavom, katerega od začetka niti pojmiti ne morejo, saj je popolnoma proti vsemu njihovemu mišljenju, da bi kdo delal za korist ljudstva, ne da bi iskal pri tem v prvi vrsti svojih lastnih dobičkov. Ko pa spoznajo, zakaj se gre, začno ga kruto napadati.

Odtod si je razlagati boj proti posojilnicam, ki žive od krščanske ideje vzajemnosti in ki podirajo povsod liberalno idejo oderuštva. Odtod boj proti gospodarskim društvom, ki potiskajo v stran privatne močnjake in na njih mesto postavljajo zveze preprostih pametnih mož iz ljudstva, ki bi drugače propadli v proletarijat, a si z gospodarskim združevanjem ohranijo eksistenco na rodni zemlji.

In kako vodi liberalizem boj proti takim društvom? Z najostudnejšim izdajalskim denuncijantstvom in z osebnimi napadi.

Le nekaj vzgledov! Raiffeisenove posojilnice so iztrgale že tisoče kmečkih posestnikov iz rok liberalnih oderuhov. In kaj delajo liberalci? Kot volkovi pazijo, da kje iztaknejo kako nepravilnost, in če je ne iztaknejo, jo pa izlažejo, jo dajo v „Narod“, in denuncirajo proti vladi ali pa ljudstvo hujskajo, naj odstopi.

Vsak poznavatelj kmečkega vprašanja ve, da je rešitev kmeta le v gospodarskih združenjih. In liberalci? Če se osnuje kje gospodarska zadruga, takoj vpijejo, da je konsum, da hoče uničiti trgovce in da je „farška sleparija“.

Da bi organizacijo preprečili, napadajo osebe, ki zanjo delajo. Odtod strahoviti in nesramni, dan na dan se ponavljajoči osebni napadi v „Narodu“. Odtod tudi nečuvno nastopanje v državni zbornici proti načelniku gospodarske organizacije.

Osebni boj — to je načelo liberalstva. Mi gledamo na načela. Ta branimo ali po-

bijamo, ker vemo, da so naša načela prava. Liberalci pa načel nimajo, ali če jih ima kateri, so to le načela zasebne koristi. Zato liberalizem udriha vedno po osebah.

Prav veselo znamenje je, da se med dijaštvom pojavlja nova struja, ki hoče mesto gnilega liberalizma vpeljati novo, koristnejše delovanje. A opozarjati moramo dijake, da naj previdno in z vsestranskim predarkom sprejemajo nauke, iz katerih si sestavljajo svoje svetovno naziranje.

V knjižici „Kaj hočemo?“ smo našli toliko neresnic o katoliški cerkvi, da jo moramo s tega stališča obsojati. Če se tako lahko misli, kakor v tej knjigi, taje poglavitni nauki krščanstva, kaj si naj mislimo o reformah, ki jih bodo baje uvajali ti mladi ljudje?

Tu se taje n. pr. večne kazni v peklu, zahteva se ločitev cerkve in šole, katolicizmu se očita konfesionalna enostranost, zaničuje se „dogmatičnost“, kršč. dogme se imenujejo „miti“ itd. Ali ne stoje ljudje takega mišljenja že izven krščanstva v popolnem poganstvu?

Ti mladi ljudje hočejo nadomestiti liberalizem z neko zboljšano socialno demokracijo. Zato pa, če tudi naglašajo, da ne soglašajo z liberalnim bojem proti verstvi in da nečejo biti racionalisti, so vendar popolnoma prepojeni z liberalnimi predsodki. „Klerikalizem“ jim je strah, pred katerim beže kakor vrabci pred slamnatim možem. Cerkevno življenje baje „duši pravo in resnično pobožnost“, in samostansko življenje je baje proti prirodi.

Kako popolnoma zmešani so ti gospodiči, se vidi iz tega stavka: „Moderni človek ne živi za nebesa, ampak za ta svet in na tem svetu si prizadeva, da se uresniči vzvišena zapoved ljubezni, moderni človek uveljavlja resnico Spasiteljevih besed, da je božje kraljestvo v vas“. A nehajmo! Iz tega edinega stavka vsakdo lahko vidi, kako plitvo in površno je mišljenje teh ljudi, če si tudi nadevajo videz učenosti.

Zato pa opetovano nujno opozarjamo dijaštvo, da se temeljito poučuje v apologetičnih vprašanjih. Takim frazam se ne

more ustavljati, kdor se ni s temeljito vedo zavaroval proti lažiudenosti, ki deluje z blestečimi frazami, a nima nikakega jedra. Velika kulturna dela katolicizma je treba temeljito proučavati in resno premišljevali njegovo modroslovno in versko vsebino. Potem ni mogoče pisati takih neutemeljenih mnenj in krivičnih sodb, kot jih podaje omenjena knjižica.

Državni zbor.

Dunaj, 14. maja.

Cesar na Češkem.

Uradno poročilo, da pojde presv. cesar sredi junija na Češko, kjer obišče zlato Prago ter nemški mesti Litoměřice in Ustje, je kratko in suhoparno, toda za nadaljni razvoj avstrijske notranje politike velikega pomena. Deset let je minulo, ko je za vlade grofa Tassfeja vladar na češki zemlji srčno pozdravljan in proslavljan s svojo očetovsko in ljudomilo besedo ugledil visoke valove političnega in narodnega boja. Češka kraljevina je najlepši, najdražji biser v vladarski kroni; Praga — caput regni — slavna prestolnica čeških kraljev in nemških cesarjev, je danes središče češkega dela, napredka in umetnosti; Litoměřice in Ustje ob Labi sta središči nemške industrije in trgovine. Te okolnosti dajejo cesarjevemu potovanju velik pomen političnega značaja. Češka kraljevina, koder bivata v Avstriji po zgodovini in kulturi prva naroda, bila je od nekdaj torišče krvavih bojov mej german-skimi rodovi, ki silijo proti vzhodu, in žilavim češkim narodom, ki tvorijo mogočno živo mejo proti silni nemški povodnji. In ves čas ustavnega življenja v Avstriji je bila severna Češka oni Klek, koder so se zbirali črni oblaki političnih viharjev, ki stresajo Avstrijo v njenih temeljih in tečajih. S krvavimi črkami so vžgani v avstrijski zgodovini viharji, skoraj revolucijski dogodki v poslanski zbornici za grofa Badenija in Thuna, ko je parlamentarni voz ležal od ljudske strasti razbit in razkosen v jarku. Stari javni in tajni nasprotniki habsburške države so že delali oporoke in si delili bogati plen.

LISTEK.

Med romanskimi narodi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

Pri ogledovanju omenjenih spominkov se mi pridruži španski duhovnik, katerega sem že poprej videl sedečega na nizkem zidu pred cerkvijo. Spremljal me je ob vnanjih samostanskih stenah in mi pomagal čitati napise, toda na vsem njegovem vedenju se je opazila neka otožnost. Ta nezdrava barva obraza, te skoro bridke poteze okoli ust, da so me zadele v dno srca, to rahlo govorjenje brez vnema, to kalno oko brez živahnosti, to počasno kretanje še ne starega moža: — vse mi svedoči, da imam pred seboj človeka nenavadnega duševnega stanja. Mogoče, da je zaradi neprijetnihkušenj, ki so vsakemu odmerjene v razniakovosti in velikosti, spoznal hudobijo sveta, s katerim noče imeti nadalje nobene zveze več; mogoče pa tudi, da mu je iz vzvišenih nagibov zamrlo vsako posvetno čutilo, enako svetnikom, ki so tolikokrat obiskovali ta slavnoznani sveti kraj.

A časi, ko je bil Montserrat na vrhuncu sijaja, so že davno minoli, izginilo je bogastvo, katero je posedovala cerkev, skrčilo se je število njenih varuhov — sinovov sv. Benedikta, in bržkone tudi romarji ne dohajajo več v tako gostih trumah kakor nekdaj. Veliki oltar, lesketajoč se v onih časih v zlatu, srebru in biserih, nima sedaj, da-si še vedno krasan, več teh dragocenosti. Spominki, katere so nanosili tu-sem božjepotniki v preteklih stoletjih, katere so pošiljali papeži in posvetni knezi Mariji v dar, važni ne samo gledé materialne, temveč tudi gledé zgodovinske vrednosti — kje so? V žagradu pač kažejo še nekaj zakladov, a ti so večinoma vsi iz novejših dobe. Največjo škodo so napravili Francozi ob času Napoleona I. Cerkev je l. 1811 pogorela, samostan bil razdejan, arhivi pokončani, le milostna soha Matere božje, katero časte že toliko vekov, je ostala nepoškodovana. Bilo mi je privoljeno, da sem šel v „camarin“ t. j. v tron velikega oltarja poljubit Marijino roko (besamános). Marija sedi na prestolu, držeča Jezusa v naročju; v desnici ime svetno kroglo, iz katere poganjati dve liliji. Nek beneficij iz Barcelone, ki je šel z menoj v camarin, me opozori, da se čuti pri poljubi Marijine

roke prijetna vonjava. Spominjal sem se vseh onih venčanih glav, ki so se klanjale tukaj preblazeni nebeški kraljici, pozabil tudi nisem onih bogoljubnih duš, ki so se prav na tem mestu kakor jaz, izročevale njenemu varstvu. Kdo pač, ako mu je znana zgodovina Montserrata, bi ne bil ginjen pri pogledu tiste podobe, v katero je zrlo že toliko božjepotnikov, imenitnih po stanu in odličnih vsled svojega življenja, zemeljskih močnikov, ki so znani iz svetovne zgodovine, ali onih blaženih, o katerih se čita v knjigi svetnikov!

Dušno pastirstvo, ki daje mnogo dela, oskrbujejo še dandanes benediktinci, poleg tega imajo še dva druga posla. V samostanu je namreč zavod, ki nosi pri vходу naslov „Missionarii pro terris transmarinis.“ V njem se pripravljajo duhovniki kot misijonarji za paganske dežele onstran morja, dalje imajo tukaj menihi slovečo šolo (le escolanía), v kateri podučujejo fantiče v cerkvenem petju. Vsak večer se razlega pred velikim oltarjem „Salve Regina“, katero prepevajo nežni deški glasovi združeni z resnobnim zborom redovnikov, zato je na vsaki podobi montserratske Matere božje vpodobljen pevski zbor, slaveč preblazeno Devico.

Pa ne samo božjepotniku, tudi turistu

nudi Montserrat marsikako zanimivost. Vže pri cerkvi v višini 713 m imaš daljen pogled okoli sebe. Posebno obsežen panorama pa se ti odpre, ako greš 528 m višje do vrha. Pot pelje skozi divjo sotesko, na obeh straneh te obdajajo pečine kakor okroglasti stolpi, oglašeni od vetra in izprani vsled deževja. Kmalu prideš na pošečno zeleno ravnino in preden dospješ na vrh (1241 m), je pot nekoliko bolj strma. Ves trud ti poplača krasno obzorje, ki se širi pred očmi. Ob severu stoje pirenejski velikani, proti severo-vzhodu se svetli snežnik Mont Cenís, proti zapadu je raztegnjena aragonska puščava, na vzhodni strani pa zreš valovito gričevje in sredo-zemsko morje, v čegar sredini opaziš pri čistem zraku balearske otoke. Ko si se odpočil v restavraciji, kjer ti postrežejo z imenitnim benediktincem, z dobro kavo in s hladno vodo, vračaješ se vesel nazaj, gledaš skozi razpokano gorovje naravnost doli na cerkev ter si misliš: Koliko je stalo truda, preden so se izkresale te skale, da se je dobil prostor za stavbo veličastnega svetišča, katero imenujejo Kataljunci s ponosom: „La catedral de las montañas“.

(Dalje prih.)

Toda pirili in pili so na mešvedovo kožo, kajti Avstrija ni plod roparskih čet in njeni narodi niso potomci azijskih kobilic. Avstrija se preraja in prenavlja v novih mejah po svojih razmerah in potrebah, ki se povsem razlikujejo od inostranskih. Nemški centralizem je ona Prokrustova postelja, na katero so ukovani in privezani slovanski rodovi, ki si hočejo oprostiti roke in noge ter zrvnati svoje ude. In ta zistem poka, da odmeva preko mej. Hrast pa ne pade na prvi mahljaj, in stare navade so železna srajca, katero si probujajoči se narodi trgajo s pleč.

Nismo toliki optimisti, da bi že danes za slov. narode napovedovali vstajenja in zmage dan. A pečat na našem grobu se krha in lomi ter pride čas, ko se kamen tlake in muke odvali. Presv. naš vladar pa od pričetka svojega dolgoletnega vladanja z vso požrtvevalnostjo, občudovanja vrednim pogumom in samozatajevanjem popravlja škodo, ki jih državi povzroča kratkovidni diplomati in polit. viharji.

»Združenimi močmi« je njegovo geslo in vedno so mu vodilo zlate besede, katere je govoril ob nastopu svojega prestola:

»Na podlagi prave prostosti in ravnopravnosti vseh narodov v državi — se bode domovina zopet povzdignila do prešnje slave in velikosti, s pomlajeno močjo postane nerazrušna stavba v viharjih časa, prostorna hiša za vse rodove različnih jezikov, katere pod žezlom mojih očetov družijo stoletja bratovska vez«

Tako tolmačimo tudi sedanje cesarjevo potovanje na Češko.

Min. predsednik je z veliko previdnostjo in vstrajnostjo snoval nit iz parlamentarnega labirinta na nevtralnem gospodarskem polju. Dosegel je začasno premirje mej Čehi in Nemci, in to premirje potrjuje vladar na češkonemških tleh. S tem vlada sicer ni še dosegla »večnega miru«, a postavila je, tako upajmo, mejnik v politični zgodovini češke kraljevine.

Češko-nemška koalicija?

Premirje v zbornici vzbuja in poraja razne strahove ter ustvarja čudne kombinacije.

Tako po zbornici strši že nekaj dni nestvor češko-nemške koalicije. Ta govorica ni brez navideznega vzroka in temelja. Istina je, da so mej Poljaki in Čehi posamezni poslanci, ki niso zadovoljni samo s premirjem in snujejo daljše politične načrte, liberalno češko-nemško koalicijo. Istina je dalje, da znani mešetarji že nekaj tednov delajo in širijo brezdanjo mej mladočeškimi poslanci in veleposestniki.

Vodne stavbe so dale pri pogajanjih povod hudim nasprotjem mej veleposestniki in mladočeškimi poslanci. A tudi mej temi so mnogi, ki zastopajo agrarske koristi in se ne navdušujejo za drage kanale, ki bodo služili večinoma le industriji. Mladočeški poslanci si hočejo že v tem zasedanju zagotoviti kanale, dočim agrarci odlagajo ta vpra-

šanja na jesen, da se mej tem deželni zbori odločijo, ali in koliko hočejo prispevati k troškom.

Židovsko-liberalni kovarji pa skušajo iz tega spora kovati politični kapital in zvariti novo liberalno koalicijo nemške levice s Čehi. »N. Fr. Pr.« že nekaj dni blagoslovja ta divji zakon, a sodimo, da njena ljulika sedaj ne dozori. Mi bi z veseljem pozdravili češko-nemško spravo, ker bi imela dobrodejne posledice za vso državo. A ta sprava mora biti mej češkim in nemškim narodom, a ne samo mej časniki in posameznimi političnimi »streberji«. Ako bi mladočeška stranka sklenila takov divji zakon z levičarji, zgodilo bi se to na škodo ne samo krščanski misli, ampak tudi na račun Jugoslovancev, v prvi vrsti štajerskih in koroških Slovencev. To je naše trdno prepričanje, utemeljeno na dejstvih. Toda te židovske sanje se v kratkem razkade, kajti v češki kraljevini že sedaj mladočeška delegacija nima neomejene oblasti, in divji zakon s pruski bi jej popolnoma izpodmaknil tla. Zato so vse te kombinacije prazne.

Žganjarina.

Sinoči je posl. Thurnher utemeljeval predlog manjšine v odseku, ki so ga podpisali odsekovi člani: Thurnher, Eisenkolb, Eldersch, Peschka, Steiner in Žitnik. Po tem predlogu naj bi bilo oproščeno pooblaščenja vse žganje, ki ga kuhajo posestniki iz domačih pridelkov in porabijo za domače potrebe.

Posl. Pfeifer je že v predzadnji seji izročil dve resoluciji. S prvo se vlada po zivlja, naj bi se zakon iz l. 1888, osobito §§ 23, 53 in 75 tako zboljšali, da bi se olajšali davki malim žganjarjem, ki iz domačih pridelkov kuhajo žganje. Druga resolucija se strinja s Thurnherjevim predlogom, naj vlada tudi takim malim posestnikom, ki nimajo svojih kotlov, dovoli nekaj žganja brez davka in kuhati v tujih kotlih. Sinoči pa je posl. Pfeifer obširneje govoril proti pooblaščenju žganja. Člen II. zakona namreč določa, da bodo l. septembra, ko stopi zakon v veljavo, morali vsi lastniki žganja doplačati višjo žganjarino. Pfeifer je prepričevalno dokazoval, da vlada z eno roko daje, z drugo pa jemlje. Kar vlada dovoli v zakonu, to navadno vzame v izvršilnih naredbah. To velja tudi glede državne žganjarine. Koliko sitnosti in troškov imajo mali posestniki, osobito če nimajo svojih kotlov.

V istem smislu je govoril tudi posl. Plass, toda vladni zastopnik baron Jorkasch-Koch je pobijal to zahtevo, češ, da olajšave po zakonu iz l. 1888 itak ostanejo v veljavi. Kdor je oproščen daca od žganja, ta od iste množine l. sept. tudi ne bode doplačal višje žganjarine. Inače bi se vršile razne goljufije, a le na škodo deželam, ki dobe ves višji dohodek.

Danes je zbornica nadaljevala razpravo o žganjarini. Proti členu 3. je govoril go-

riski poslanec Vercegnasi in dr. Ofner. Oba trdita, da se mora razdelitev dohodkov iz žganjarine vršiti po številu prebivalstva, a ne po konsumu. Goriška dežela je res prikrajšana, a temu je kriv zakup. Naloga deželnih poslancev je bila, da bi bili preje doma stvar uravnali.

Za predlogo je govoril kot glavni govornik dr. Lemisch. Zbornica je vsprejela odsekov načrt, ob enem pa tudi Thurnherjev dostavek. Ta prememba pa bode dala povod, da gospodarska zbornica zakon predru- gači in ga zopet vrne zbornici.

Pri četrtem členu so govorili Kaiser, Eldersch in Schraffl. Konečno je zopet dr. Kos dolgo in široko utemeljeval svoj predlog, naj se ves dohodek Galicije porabi za šolske in dobrodne namene. Napadal je zopet poljske poslance, da so mu celo češki poslanci odločno ugovarjali. Dr. Kos je radikalen Rusin, ki se nagiblje že v soc. demokratski tabor. Kakor sem že večkrat naglašal, so v Galiciji res čudne in v mnogih ozirih neverjetne razmere; toda poljska žehta že mnogim preseda. Naj se umivajo doma, a ne vedno na javnem odru pred vsem svetom. Zbornica je šele ob pozni uri vsprejela zakon brez posebne premembe in razne resolucije.

Nato se je najprej potrdila izvolitev posl. Klofača, ter potem pričela razprava o vinski klavzuli. V ime odseka je poročal posl. Marchet. Za njim je govoril trgov. minister baron Call, ki se je izjavil proti temu, da bi se že sedaj določila uvozna carina za ital. vina.

Proti vinski klavzuli sta govorila posl. Biankini in Robič, ki sta opisovala nezdruve posledice sedanje nizke carine.

Po nekaterih pojasnilih posl. Küh-schelm, Schrott in Wolfhardta so bili vsprejeti odsekovi predlogi.

Koncem seje vpraša poslanec Prochaska, kaj je s predlogo o diurnistih, Stein se pa jezi, da se je proračunski provizorij brez prvega branja izročil odseku. Konec seje ob 9. uri zvečer.

Dnevni red

Danes popoldne so se zbrali načelniki raznih klubov in določili do konca maja naslednji dnevni red:

Danes naj se dovrši zakona o žganjarini in vinski klavzuli. Prihodnja seja bode po tem dogovoru šele v ponedeljek 20. maja ob 3. uri popoldne. Na vrsto pridejo najprvo investicije (železnice), kot druga točka začasni proračun. Do ponedeljka, torej jutri, v petek in soboto, če treba, v ponedeljek dopoldne, morata odseka dovršiti zakon o vodnih stavbah in začasni proračun. V ponedeljek opoldne se snideta delegaciji; 21. maja nadaljevanje razprave o železnicah; v sredo 22. maja sta dve seji, od 10 do 5. ure razprava o železnicah, zvečer pride na vrsto zakon o deveturnem delavniku; isti dnevni red je v četrtek 23. maja. V petek 24. maja hočejo dovršiti raz-

pravo o železnicah. Po Binkošti pridejo 29. maja na vrsto vodne stavbe.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. maja.

Parlamentarni mir

so včeraj definitivno zapečatili načelniki zborniških strank, če se v tem slučaju sploh more govoriti o definitivnosti. Čehi in Nemci so se sprijaznili na gospodarskem polju in ker ostale stranke temu prijateljstvu ne ugovarjajo, se je mir sklenil in določil parlamentarni program do konca poletne dobe, do srede meseca junija. Na podlagi tega dogovora se je proračunski provizorij izročil proračunskemu odseku brez prvega branja, sinoči je bila rešena predloga o žganjarini, po binkošti pa se poleg provizorija rešita tudi investicijska in predloga o vodnih zagradbah. Razun dveh radikalnih strank je tedaj vse vneto za resno delo in vlada je zmagala. — Toda temu miru ni kdove koliko zaupati. Neki poljski list piše: Projektira se izdatek nekaj milijard, da se parlament galvanizira, ozdravi in spravi v pravi tir, ter se ga pregovori, da dela. Vzemimo, da se uresniči marsikateri visokoletni načrtov. Kaj pa potem? Mrtva točka organizma našega parlamenta ni odstranjena, preporne stvari so le momentano potisnjene v kot, poslovni red ni premenjen. V prihodnji seji je treba le malo ostrejšega vetra, pa se zruši vse mirovno poslopje. — Bržkone bo res tako.

Dr. Körber in »Los von Rom«-gibanje.

Berolinska »Germania« zabeleži znani dementi dunajske »Reichsposte« v zadevi izjave ministerskega predsednika Körberja z ozirom na protirimsko gibanje v Avstriji, potem pa pravi: Da bo tej naši vesti takoj sledil dementi, vedeli smo že naprej. Vrednost takih dementijev dandanes vsakdo pozna. Spomniti nam treba samo na zgodovino burske vojske in slavnoznana lord Kitchenerjeva brzoglavna poročila. Mi ponavljamo, kar smo rekli v prvem članku: Vest smo objavili in ocenili, ker nam je došla iz tako odličnih krogov, ki niso ne samo prav dobro poučeni, marveč se o njih tudi ne more soditi, da bi lahkomišljeno raznašali neosnovana poročila. Ponavljamo pa tudi sedaj, da pl. Körberju ne moremo prisoditi tako nepremišljenega koraka... Ob jednem nam je pa tudi zagonetka in popolnoma nepojmljivo, kako more ministerski predsednik sploh razgovarjati se z odkritimi veleizdajicami. Položaj v Avstriji mora biti zelo resen in skrajno zamotan, ako se nihče ne izpodtika nad pogovori, ki jih je imel ministerski predsednik z Wolfijanci. Napram takim razmeram ne potrebujemo nikakih dementijev. Dokler se vlada določno ne izrazi o svojem stališču napram protirimskemu gibanju, tako dolgo ne bo jasnosti in miru. — Določne izjave Körberjeve vlade nasproti ro-

O Levčevem »Slovenskem pravopisu« in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.
(Dalje.)

Ilešičeva graja Levca zavoljo besed *legāti*, *lešni*, *leši* se naslanja, kakor smo videli, na vzhodno slovenščino, po kateri bi bilo res pisati *lagati*, *lašnji*, *laši*. Dolenjski in sploh kranjski izgovor je še ohranil polglasnik za l-om, dasi starejši pisatelji pišejo zanj a, ki je prav tako nenatančen izraz kakor današnji e; priličevanje na povdarnjeni a je sicer začeto, toda v večini še ni prodrlo; torej ne kaže drugega, kakor tudi v pravopisu ostati pri dosedanjih kranjskih izreki in pisati v skladu z drugimi primeri z Levcem *legati*, *lešnji*, *leši*.

V drugih podobnih besedah je naglas v nekih narečjih že preskočil na deblo in ker je potem dotični zlog dolg, so se dotične oblike zenačile: *gániti*, *gánilo*, *dáhniti*, *dáhnilo*, kakor v sedanjiku *gánem*, *dáhnem*. Toda to naglaševanje je še jako mlado in še ne vpravičuje pravopisca, da bi smel po njem vravnati pravopisna pravila dokler se vpira takemu naglaševanju kranjščina, podlaga knjižnega jezika, in to tem bolj, ker ta naglašuje v tem oziru tako, kakor so Slovani naglaševali sprva. Ilešiču se zdi tako naglaševanje »rovatarsko« (9), njegov »estetični« in »blagoglasni« čut se kar stresa, ko sliši govoriti Kranjca *dehnit*, *gentil*, *premeknil*. Morda ga zona mine, če zasliši podobno »rovatarski« govoriti tudi Rusa: *dochnú*, *peregnú* in *peremknú*? Saj mu vendar niso tudi Turgenev, Tolstoj in enaki Rusi le »rovtarji«?

Dovoljeno mi bodi, pristaviti tukaj še dvoje opomenj. Prašati se moramo, ali je z Levcem in Pleteršnikom pisati *lešni*, *lešni*ec ali pa *lešnji*, *lešnji*ec. Prvo bi bilo izvajati iz *lešni* s sufiksom *iv*, toda taka tvorba bi bila popolnoma osamljena, ker se *iv* ne prideva ad-jektivom; pa tudi tvoreb na *nji* nima jezik, ker moramo za *ljubeznji*, *prijasnji*, *kasnji* pisati pravilno *ljubezniv* (iz ljubezen), *prijasniv* (prijazn, subst. f. g.), *kasniv*. Narečja, ki razločajo n in nj, pa govoré odločno za *lešnji*; odkod torej ta *nji*? Jaz sodim, da je tvorba *lešnji*, poznana samo Slovincem in še to ne vsem, ampak samo »nepanonskim«, nastala iz kontaminacije oblik *lašen* in *lešljiv*, da je torej *nj* vpravičen.

Zgoraj smo videli, da govoré Prekmurci in Štajerci *lagati*, *lašljiv*, česar bi pri njih ne pričakovali, ker je pri njih refleks slovenskega polglasnika (nastalega iz *l* in *š*) praviloma *e* in ne *a*, kakor na zapadu. Vendar imamo tudi v premurščini nekaj primerov, ki se protivijo temu pravilu, t. j. za polglasnik imamo *a*: *ergao* (vrget), *nesao* (nesel), *mogao* (mogel), *erkao* (rekel), *prišao* (prišel), *odišao* (odšel), *najšao* poleg *najšo* (našel), *pasao* (pasel), *grisao* (grizel); tako tudi *sam* poleg *sem*. Nepravilnost se v teh primerih dá razložiti z delovanjem analogije: *sam* (poleg *sem*) je naslonjeno na mnoge glagole na *am*, *ati*, kar se je zgodilo tudi z glagolom *ženjam* (ženjem), kateri je vsled te naslombe v sedanjiku prešel v V. vrsto tudi v oblikah, ki se izvajajo iz nedoločnika: *ženjati* itd. Po deležnikih *dejlao*, *poslao*, *plesao*... so pa nastali deležniki *nesao*, *ergao*, *mogao*, *erkao*, *prišao*... in enako tudi *sačao*, *sačali*, *prijao*, *prijali*, *najao* (toda

vseo, ker je *e* bil povdarjen) od glagolov -četi, -jeti. Tudi vzhodnejstajarski *šau* (ki ga ni staviti na isto stopinjo z deležnikom *šal* = *šat* naših prvih pisateljev), je nastal enako po oblikah *dau* (dal), *stau* (stal). Ko so se enkrat ustanovile oblike *nesao*, *ergao*, *mogao*, jih je mogla v zadnjem zlogu kakor pri glagolih V. in VI. vrste zadeti kontrakcija, zdaj v *o*, zdaj v *a*. Med Prekmurci kontrakcija še ni zelo prodrla, vendar se nahaja, n. p. *najšo*, *prišo*, *mogo*, *ergo*, *neso*, *pasao*...; bolj navadna je kontrakcija v *o* v Štajercih in razlagati si jo moramo po asimilaciji nepovdarnega *a* k nastopnemu sprva konsonantičnemu *o*; poleg te kontrakcije imamo tudi kontrakcijo v *a*, izvirajočo iz povdarnene vrstne spona *a* in nastopnega konsonantičnega *o*: *áu*, *áo*, *á*. Ta *a* se je potem razširil na Štajerskem tudi na glagole z nepovdarneno vrstno spono *a* in na glagole drugih vrst: *bia*, *hvalia*. Kontrakcija v *a* je v Prekmurcih sicer redka, pa se vendar nahaja: *sača* (začel). Po kontrakciji je pač pri Prekmurcih nastal tudi pri glagolih II. vrste particip na *o*: *potegno* iz *potegnog*. Ker je imela prekmurščina potem precej deležnikov na soglasnik in *o* (v moškem spolu), je nadomestila s končnico *o* po analogiji tudi končnico *io* (iz *eo* in *io*), kadar ta ni bila povdarjena, tako da imajo tam sedaj tudi glagoli III. vrste (brez debel na šumevce in *č*) in IV. vrste končnico *o*: *vido* (videl), *goro* (gorel), *velo* (velel), *šelo* (želel), *viso* (visel), *šivo* (živl), *šbudo* (zbudil), *dejlo* (delil), *droubo* (drobil)... O kaki kontrakciji se ne more seveda tukaj govoriti, ker je nemogoča; *io* bi dalo po vokalizaciji konsonantičnega *o* v novejšem času po glasoslovnih pravilih kvečemu *jo*.

vanju veleizdajskih elementov tudi avstrijski katoliki že davno pogrešajo.

O potovanju cesarjem v Prago

pravi dunajski »Vaterland« meji drugim: Načrt cesarjevega potovanja na Češko se je smatral že v začetku za eminentno političko zadevo. Zavisen je bil ta projekt od pogoja, da se poprej zagotovi delavnost parlamenta. V to svrhu je storil ministerski predsednik dr. Koerber razne poskuse in korake. Dogovori v tem oziru podrobno še niso docela znani. Cena, za katero se je morala odkupiti asanacija parlamenta, se popolno še ne more presoditi. Toda Koerberjev kabinet je vse-kakor svest si svoje stvari in bo torej cesarjevo potovanje na Češko krona pomirjevalne politike tega kabineta, na drugi strani pa plačilo za nastopivšo delavnost parlamenta. Žrtve, ki so je donesli ali jih še bodo večinoma češki voditelji, torej niso bile zaman. Dobrote doseženega miru v zbornici pa ne bodo deležni samo Čehi, marveč tudi drugi deli države in upati je, da bo to pomirjenje povsodi pokazalo dobre sadove. — Kajpada bodo pri tej priliki tudi Nemci napeljavali vodo na svoj mlin in že sedaj se nekaj šepče o nekaki češko-nemški zvezi. — Včerajšnji uvodni članek dunajske židinke, ki je pisan v največje začudenje skoro popolno v istem duhu, kakor navedene vrste konservativnega lista, že z veseljem konstatuje, da se je doseglo nemško-češko premirje.

Kongregacijski zakon v francoskem senatu.

Francoski senat bo po poročilu francoskih listov še tekom tega tedna izvolil člane v posebno komisijo, ki se bo pečala s kongregacijskim zakonom, kakoršnega je odobrila posl. zbornica. Poročilo opozicijskih listov, da bo min. preds. Waldeck Rousseau skušal omiliti nekatere določbe v načrtu, ni resnično, ker je ravno kabinetnemu načelniku mnogo do tega, da končno obveljajo čim najstrožje določbe. Sodi se torej, da bo senat zavrgel v zbornici sprejeto določbo glede porabe zaplenjenega premoženja ter sprejel člen 16., kakor ga je prvotno začrtala vlada, da pripade namreč premoženje državi s pogojem, da morajo darovalci ali njih nasledniki zahtevati nazaj svoja darila. O kakem omiljenju vsaj v odseku torej ne more biti govora.

Salisbury o moči Angleške.

V ponedeljek se je lord Salisbury udeležil banketa unionistov in imel pri tej, kakor sploh pri vsaki priliki, pomemben govor o moči in nepremagljivosti Anglije. Govornik je najprej opisaval, s kakimi težkočami se je minulo leto morala boriti Anglija. Obžaloval je, da se je prelilo toliko krvi, ter hvalil junštvo vojakov in spretnost (!) generalov. Potem pa je rekel doslovno: »Iz tega je razvidno, da je bila državi ptuja vsaka misel o krivici (!). Vojska v Južni-Afriki dokazuje, kako moč ima še Anglija. Mir je sedaj bolj zagotovljen kot kedaj poprej. Žrtve so pokazale vspeh, da sedaj na svetu ni nobene sile, ki bi ne vedela, da ako izzove moč Anglije, izzove najgrozovitejšega sovražnika, ki jej je kedaj stal na potu.« — To se bodo Buri smejali tem besedam, ko jih bodo morda čitali v angleških listih! Armada nad 200.000 mož že drugo leto s strahom in grozo opazuje delovanje peščice 15.000 Burov, katerim si ne upa do živga, in Salisbury se drzne trditi o nepremagljivosti Anglije!

Sklepi južno afriške komisije za odmero odškodnine tuzemcem.

Komisija, ki jo je sestavila angleška vlada, da presodi zahteve evropskih in ameriških podanikov, izgnanih iz Južne Afrike, glede odškodnine, je te dni sklenila nastopne načelne določbe: 1. Pogajanja se vrše samo (!) s podaniki prijateljskih držav; 2. vrhovni poveljnik sme izgnati vsakogar, čegar prisotnost bi bila lahko nevarna in škodljiva; vsaka država ima v smislu ljudskega prava pravico, izganjati tujce; 3. člani komisije bodo preiskavali, so-li angleška oblastva v posamnih slučajih postopala preostro; 4. komisija se v slučaju potrebe poda na lice mesta v Južno Afriko, da se tam prepriča o škodi; 5. ostale dokaze bo preskušala komisija v Londonu in potem stavila vladi končne predloge. — Kakor znano, se mnogi

zastopniki zunanjih držav, mej temi tudi oni naše monarhije, niso hoteli udeležiti komisijskih razprav. Menimo, da bodo izgnanci lahko spravili, kar jim bo kdove kdaj priznala angleška vlada.

Turki za Kitajce.

Te dni se odpravi na pot v Kino posebna turška deputacija z Eaver - pašo na čelu, a nihče ne more vediti, kaj je povod temu potovanju. S to zadevo se pečajo seveda v prvi vrsti ruski krogi. »Novoje Vremja« začudeno vprašuje, česa neki iščejo Turki na kitajskih tleh. Hočejo li pomagati Nemcem pri pacifikaciji, ali pa kitajskim muhamedovcem oznanovati sveto vojsko proti Evropejcem? Drugo se zdi temu listu verjetnejše nego prvo, kar je seveda čisto naravno. Turki v Evropi se že sedaj neizmerno vesele nad težkočami, s katerimi se morajo boriti evropske čete na kitajski zemlji. Muhamedanov je v Kioi nad 25 milijonov, ki žive večinoma v zahodnih in severnih pokrajinah. Samo v Pekinu živi nad 200.000 moslimov. Romanje evropske turške deputacije ima brez dvoma namen navdušiti kitajske sobrate, da vztrajajo v boju ter se upro vsaki, tudi kitajski nadvladi. Konečno meni zgoraj imenovani list, da bi bil tak poskus v korist Nemčiji, ker bi bil naperjen v svojih končnih posledicah proti deželam, ki meje ob rusko srednjeazijsko posest. V tem slučaju bi bila seveda Rusija prisiljena storiti vse mogoče korake v obrambo svojih interesov in bi se morala kajpada poslužiti ugodnostij najnovejše pogodbe s Perzijo.

Dopisi.

Iz Suhora. Naša revna podružnica svetega Jakoba je dobila prelepi dar novo mašno knjigo — Misale — vrednosti čez 20 kron, katero je podaril naš preč. g. župnik Jakob Pavlovčič. V imenu vseh občanov omenjene podružnice se podpisani naj iskreneje zahvaljujemo preblagemu gospodu župniku za lepi dar. Bog nam ohrani v resnici čez vse vnetega in vrlega našega dušnega pastirja pri nas do skrajne meje njegovega življenja. Ganilo nas je, ko smo zvedeli, kako lepo mu je naša šolska mladina pismeno častitala za njegov slavni godovni dan. Podpisov je bilo blizu 70. Lepa deputacija!

Velecenjeni gospod župnik! vstrajno in složno hočemo delovati skupno za božjo čast, potem se bo gotovo vaša in naša želja spolnila, da se vidimo enkrat tudi skupno nad zvezdami.

Bog Vas živi in podpiraj v Vašem v resnici vzglednem delovanju. Martin Gršič župan, Janez Kramarič, Janez Videtič ključarja.

Javen shod in občni zbor

„katol. slovenskega društva“

za Radovljiški okraj,

— v Gorjah pri Bledu, —

bode

dne 19. maja 1901 ob 4. uri popoldne.

Ob lepem vremenu se bode zborovalo na prostoru poleg župnišča, sicer v priličnih prostorih župnišča.

Dnevni red:

1. Državni poslanec g. Josip Pogačnik poroča o delovanju državnega zbora.
2. Deželni poslanec g. J. Ažman o Bohinjski železnici in nameravanih postajah.
3. Tajnik g. Matija Mrak letno poročilo o društvenem delovanju.
4. Volitev novega odbora.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi najljudnejše

Odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. maja.

V novicijat reda ss. frančiškank je bila vsprejeta in danes po presvetlem g. knezoškofu preoblečena blagor. grofica Gabrijela Auersperg.

Častno svetinjo za 40letno službovanje je priznal dež. predsednik gosp. J. a. n. G e r m u, župniku v Škocijanu.

Glasovi o dr. Šusteršič - Steinovi aferi »Novi list«, ki izhaja v Trstu, piše pod naslovom »Usodopolna zveza«: »Dogodki v poslanski zbornici dne 1. t. m. so nam s čudno lučjo posvetili v razmere, o kakoršnih smo dosedaj samo slutili, da se nahajajo, o čemer pa nismo mogli verjeti vsega, ker se je temu protivilo še košček spoštovanja do svojih sorojakov, danes pa, po teh dogodkih, imamo jasno, a žalostno prepričanje, da je združen, tesno in prijateljsko združen z najhujšimi nasprotniki našega narodnega obstanka baš oni del našega narodnega vodstva, ki si je nadel naslov — narodno naprednega. O tem ni nobenega dvoma več, za to so pričali dogodki na najodličnejšem mestu države, v zakonodajnem prostoru poslanske zbornice dunajske! Na celi aferi, katero se je našušmarilo do »Staatsaffaires« in se je žrtvovalo jedno celo sejo dragega zborničnega časa, se je torej poznala le nepopisna satanska zloba. Pri tej priliki se je pokazalo, da obstoji med prusaki in židi, torej našimi najhujšimi sovražniki, že dolgo prijateljska zveza, ki bode rodila še najpogubnejše posledice za naš narodni obstanek. Slovenski poslanci so se obračali za pomoč na najdivjeje pangermane, kateri bi ploskali z rokami, ako bi se vse Slovence od kraja nataknilo na kole, za pomoč proti zastopniku ogromne večine slovenskega naroda v središču domovine! Kakor divjim zverinam so izročili dr. Šusteršiča tem pruskim rabeljnom, da ga raztrgajo, a krono vsemu sta položila dr. Tavčar in Plantan sama, ko sta ga pomagala v državnem zboru blatiti. Oglasila sta se k besedi, da v penečem sovraštvu oblatijo pred licem prusakov sorojaka. To je žalostno, za izjokati se žalostno, in prav je dejal Čeh dr. Dyk, da »naj bi si zapomnili vsi Slovani, da so vsikdar le tepeni, kadar se zatekajo za pomoč k Germanom«. Ali vidi se, da dr. Tavčar hoče zvesto slediti baronu Schweglu in morda istim potom dospeti do vrhunca — deželnega predsedništva. Ali je to vredno — slovenskega pisatelja? Ne moremo in nečemo dalje: danes to uro imamo prepričanje, da se je takozvana »narodno napredna« stranka na Slovenskem zjednila z našimi najhujšimi političnimi nasprotniki z izdajskim namenom, da se maščuje, pa če bi s tem izpodkopala tudi lastnemu narodu obstanek. Tako daleč je moralo priti! Dogodek 1. maja 1901 v dunajski poslanski zbornici je jako žalosten v zgodovini našega slovenskega naroda!»

Izpite učiteljske vsposobljenosti na Primorskem so napravili te dni naslednji gospodje in gospodične namreč gospoda Ferjan Leopold in Salberger Mihael ter g.čne Božič Ljudmila, Kobau Amalija in Kos Marija in sicer razun zadnje s slovenskim in nemškim učnim jezikom. Jelusič Henrik je napravil izpit iz italijanščine kot predmeta, Koršič Lavoslava pa z odliko izpit z nemškim učnim jezikom za ljudske šole.

Srebrna poroka trgovskega ministra. Iz Gradca se javlja, da danes ondi praznuje avstr. trg. min. baron Call svojo srebrno poroko.

Dr. Šusteršič in Malorusi. Maloruski »Ruslan« piše o dr. Šusteršič-Steinovi aferi: »To je bilo čisto strankarsko glasovanje. Levica se je namenila dr. Šusteršiča uničiti, in desnica, neurejena in nerodna kot vselej, ga ni znala braniti. In sploh ali je v parlamentu, v katerem se nazivljajo s »propalicami«, »lumpi« itd., žaljivo, če komu rečejo dr. Žlindra. Zakaj precejati komarje, če se požirajo sloni? Steinu ugodni uspeh glasovanja popolnoma odgovarja tonu, ki vlada sedaj v zbornici. Najžalostnejše pri celi stvari je to, kar se je pokazalo pri tej priložnosti: kako malo čuta za pravičnost je v zbornici. Strankarski predsodki in strankarske koristi uplivajo bolj kakor nagibi pravičnosti. Tega dogodka sicer ne smemo precejati, a ga tudi ne smemo prezirati. To je le en ud iz cele verige. To je le en del sistematičnih napadov na konservativno in cerkveno stran, katere sedaj vodi levica. Njih namen je udrihati po voditeljih katoliško mislečih strank, in zdaj je slučajno prišel na vrsto dr. Šusteršič. A to ni konec.

Napadi se bodo podvojili, dasi ne vemo, katerega bodo sedaj prvega napadli. Ti podvojeni napadi bodo tudi imeli uspeh, ako se bo desnica še nadalje kazala tako neodločno in nerodno. Dr. Šusteršiču se je zgodila velika krivica, a desniške stranke so dobile, kar so zaslužile. Temu dodajemo le še to, da bodo tudi oni »liberalni slovanski poslanci«, ki so šli to pot levice na roko zoper svoje brate, dobili od nje svoje dobro zaslužen plačilo!»

Zaupnice dr. Šusteršiču. Velecenjenemu g. dr. Šusteršiču, državnemu poslancu! Že mnogo let zaganja se v Vas kranjska framasonska tolpa, katera bi vas rada v zemljo poteptala; pa brezuspešen je bil ves njen dozajni trud. Spoznavši svojo šibkost, šla je klicati na pomoč nemške divjake. Pa tudi združeno slovansko in nemško divjaštvo ni nič doseglo, kajti značajan katoličan je nepremagljiv. Dobro premišljeni načrt Vaših in naših sovražnikov se je ponesrečil; hoteli so Vas ponižati, a so Vas povišali in same sebe osramotili. Spoštovali in ljubili smo Vas do zdaj; a od zdaj naprej Vas še bolj cenimo in ljubimo. Pogumno hodite po potu, po katerem hodite od 1. kat. shoda vedno. Za seboj imate dobro slovensko ljudstvo in vso značajno katoliško inteligenco. Hranilnica in posojilnica Kojsko-Šmarten v Brdih, dne 14. maja 1901. Načelstvo.

»Slovenska šolska Matica« priredi v soboto, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« veleznimivo predavanje gosp. ravnatelja H. Schreinerja o »fantaziji«. Člani društva in p. n. gostje se uljudno vabijo k mnogobrojni udeležbi.

Obrekovanje. »Slov. Učitelj« piše: »Učit. Tovariš« je v zadnjih dveh številkah zopet napisal premišljeno laž, z namenom, da bi očrnil katoliško šolsko društvo. Vse liberalce hudo peče, da je nadvojvoda-prestolonaslednik prevzel njegovo pokroviteljstvo. Ker se visoke osebe ne upajo lotiti, obrekujejo društvo, češ da germanizuje, kakor znani židovski šulferajn. — Temu nasproti moramo javno pibiti, da »Katholischer Schulverein« nima nikakih šol po slovenskih ali sploh slovanskih krajih, tudi ob meji ne, da načeloma obsoja germanizujoče delovanje židovskega »Schulvereina«. Pred leti je hotelo katoliško šolsko društvo celo v zvezo stopiti z našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, da bi vzajemno z njo delovalo. To pač jasno kaže, da mu ni mar »raznarodovati slovanskih otrok«. Častno izpričevalo je dal v tem oziru katol. šol. društvu liberalni mladočeški poslanec dr. Kramarč nedavno v parlamentu, priznavajoč, da ne škoduje slovanski narodnosti. — »Tovariš« seveda svojega obrekovanja ne bode preklical.

Dopolnilne volitve v mestni svet tržaški bodo dne 11, 14. in 15. jun. Voliti bode štiri občinske svetnike.

Moško učiteljsko v Gorici. Sedaj je zopet čuti glasove, da se moško učiteljsko v Kopru razdeli na tri dele in da pride slovenski oddelek v Gorico. Želeti bi pač bilo, da se ta govorica končno res že vresniči.

Goriški slovenski delavci na sv. Gori. »Katoliško delavsko društvo« v Gorici priredi prihodnjo nedeljo procesijo na sveto Goro. Odhod bode ob 4. uri jutraj iz cerkve sv. Ignacija.

Sestanek krščansko-socijalnega delavstva na Koroškem bode jutri dne 16. maja v Beljaku, kjer se vrši shod zveze nepolitičnih krščansko-socijalnih delavskih društev koroških. Na shodu bode govoril tudi dr. Pupovac.

Nove zvonove je posvetil danes presvetli gospod knezoškof v Samassovi livarni, in sicer tri za podružnico sv. Nikolaja v Gabrovici v Istri, jednega za podružnico Svete Marije Magdalene v župniji Sv. Križ pri Kostanjevici in tri za župno cerkev Waasen na Štajerskem.

Vinarskim nadzornikom za rogaški in šmarski okraj je imenovan gosp. Oroslov Kušec v Trzinu pri Slatini.

Porotne obravnave pred celjskim sodiščem se prične dne 10. junija.

Umrli je oskrbnik hiralnice v Vojniku, g. Karol Golubkovič.

Matica Hrvatska nam javlja, da ima knjig z leta 1900, mej katerimi je tudi »Spomen cvieće iz hrvatskih i slovenskih du-brava« še dosti v zalogi — do dva tisoč izvodov — zato se člani za leto 1900 še vedno vsprejemajo proti prinosu 6 K.

Novo šolsko poslopje zgrade na Vrhniki. V nji bo prostora za obe štirirazrednici in za novo obrtno nadaljevalno šolo. Komisijonelni ogled se vrši 4. junija.

Nova cesta v celjski okolici. Obč. odbor okolice celjske je sklenil pri svoji seji, napraviti boljšo zvezo k slov. pokopališču okolice celjske, tako, da bi se napravila obč. cesta od drž. ceste v Sp. Hudinji na pokopališče. Cesta bi šla čez posestvi dr. I. Dečka in Ernesta Faningerja. Slednja sta oba pritrčila in je sedaj okr. glavarstvo potreben svet za to cesto razvojilo. Cesta se bode napravila že tekom tega leta.

Ljubljanske novice. Umrli je vdova okrajnega sodnika g. Ivana Strohmayera v 88 letu svoje dobe. — Povožil je na Poljanskem nasipu kolesar učenko Pavlo Pečnik ter jo precej poškodoval. Dekle so prepeljali v bolnico. — Rezervniki domaobranci so danes došli k prvi pomladni vojaški vaji. — Kamen v čelo je zagnal nek deček preko Grubarjevega kanala Selanovi deklici.

Musica sacra. V stolnici cerkvi je jutri 16. maja, potifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo v C-dur zložil Ernst Bröer, alleluja dr. Franc Witt, ofertorij Ant. Foerster. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Latinsko mašo v F-moll in F-dur zl. M. Brosig, graduale »Alleluja Ascendit Deus« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Ascendit« zl. Ant. Foerster.

Nesreča, če ta ne, pa zavrtni napad. Dobrova, 13. maja. Anton Kozina, posestnik v Brezji pri Dobrovi, šel je pretečeni petek dne 10. t. mes. zjutraj vesel, zdrav in krepak od doma v Polh. Gradec kot birmanski boter nekemu dečku, a vrnil se ni sam več domov. Ko ga istega dne zvečer ni bilo od nikoder, bili so vsi domači zanj v velikih skrbih. V soboto zjutraj dne 11. t. mes. so pa dobili iz bližnje vasi Podolnice naznanilo, da leži tam nad vasjo v grmovji njihov oče ves nezavesten, a še živ. Šli so Brezjani ponj in ga prinesli na dom, kjer je prišel toliko k zavesti, da jim je z znamenji dal na znanje, da ne more govoriti. Poslali so takoj po našega gospoda kaplana Janeza Meršolja, ki se je brez odloga podal gori v Brezje ter mu podelil poslednja tolažila. Ponesrečenec je bil takrat zopet brez vse zavesti. Prejeti je mogel le sveto poslednje olje ter je proti večeru izdihnil svojo dušo. Včeraj prinesli so ga v mrtvašnico na Dobrovo. Danes je bil sodnijsko pregledan in natančno preiskan. Pri tem se je pa pokazalo, da je imel nesrečnik ob levem sencu črepinjo 4 do 5 cm. na dolgo počez počeno; na zunaj pod kožo je bilo veliko sesedene krvi, nekaj take pa tudi znotraj lobanje ob možganih. Revez je celo noč prebil tam v grmovju, boreč se z življenjem in smrtjo. Svet je tam, kjer se je to zgodilo, mehak in se zelo dvomi, da bi se bil mogel s padcem smrtno poškodovati. Pokojnik je bil star 41 let, ves čas svojega življenja trezen, pameten in prav skrben človek, bil je mili soprug svoji ženi, ljubeznjiv oče malim svojim šesterim otročičem, ter hvaležno udani sin svojemu staremu onemoglemu očetu, katere sirote bridko zdihujejo po njem. — Če ga je zlobna roka zavrtno napadla, kar se sodi, je s tem zakrivila najmanj osemkratni vnebovpíjoči greh. — Zapuščene sirote potolaži Bog! Vzornemu pokojniku naj pa sveti večna luč! Pravici naj se pa posreči, vso stvar strogo preiskati in spraviti pozitivno resnico na dan.

V tuk. deželno bolnico je bilo v aprilu vprejetih 379 moških in 323 ženskih, skupaj 702 bolnika. S preostalimi iz prejšnjega meseca je bilo v oskrbi 1151 oseb. Ozdravljenih so odpustili 356, zboljšanih 260, neozdravljenih 27, 57 jih je umrlo. Koncem meseca je ostalo še 423 bolnikov.

Naročnikov prosí za »Sočo« kranjske liberalce nekdo, ki slabo svoje blago ne more spraviti v denar na Goriškem. Ob tej priliki opozarjamo svoje somišljenike, da slovenska

in katoliška načela na Goriškem vrlo zastopata lista »Primorski List« in »Gorica«, katera toplo priporočamo.

Nesreča. Iz Besnice se nam poroča, da se je ponesrečil železniški čuvaj Lovrenc Kolničar. V ponedeljek zjutraj gre za križvo procesijo, potem pa, baje namenjen v Kranj, gre naproti ženi, kateri je naročil, naj mu prinese zajutrek na pot. Skozi gozd ondi za Savo nasproti Okroglega grede bere šmar-nice po gozdu. Pravijo, da je poprej potegnil pri »Mehavu« v Spodnji Besnici »mrva ta kratkega«. Spodrsne mu in on pade črez pečine nad 15 metrov globoko. Zlomil si je hrbet in eno roko. Pripeljali so ga v deželno bolnišnico. Ponesrečenec ima ženo in 6 otrok. Poškodovan je jako nevarno.

Ogenj. Sinoči pozno v noč je, kot se nam poroča, navstal ogenj v opekarni g. Fr. Kotnika na Vrhniki. Naglo dospeli pomoči je zahvaliti, da provzročena škoda ni velika.

Za »porco di ščavo« 50 K. Lahi Slovence posebno radi psujejo s »porco di ščavo«. V Trstu je bil sedaj obsojen neki Presotto Benedetta radi te psovke na 50 K globe.

Ustrelil se je v Trstu trgovec z žitom Anton Marrucato.

Dr. Lueger — častni član kolinskih pevcev. Kolinsko moško pevsko društvo, ki je najimenitnejše pevsko društvo v Nemčiji in je nedavno bivalo na Dunaju, je imenovalo dr. Luegerja svojim častnim članom. Židom ni to nič kaj všeč, da Lueger pridobiva vpliva tudi v Nemčiji.

Sprememba v zagrebški loži prostozidarjev. Hrvatski prostozidarji imajo v Zagrebu svojo ložo z imenom »Hrvatska Vila.« Doslej je bil veliki mojster te lože prof. Spiridon Brusina, a sedaj so prostozidarji nakrat izdali o njem sodbo, da je za cilje lože nesposoben in veliki mojster zagrebske lože je postal dr. Iso Krš-njavi, bivši predstojnik vladnega oddelka za bogočastje in nauk. Ta bo menda dovolj »sposoben.«

Spomenik knezu Bismarcku odkrijejo pred nemškim državnim zborom dne 3. junija. Spomenik bo veljal 1,200.000 mark.

Generalno zborovanje katolikov v Nemčiji bode od dne 25. do 29. avg. t. l. v Osnabrücku.

Vergil dobi spomenik v Mantui. Za spomenik je nabralih že 100.000 lir.

Srce na desni strani so konstatirali pri naboru v Saybušu pri nekem Francu Konkolu. Mož je bil potrjen h kaveriji.

Nekaj senzacionalnega iz Belgrada. V beligradskih krogih si skrivnostno stikajo glave. »Radosten dogodek«, s katerim naj bi kraljica Draga osrečila Srbe, še vedno ni nastopil. V Belgradu se trdi, da tega dogodka sploh ne bo in da je kralj Aleksander postal »za jedno upanje revnejši«. Neka medicinska avtoriteta je v srbskih dvornih krogih prišla v silno zamero radi izjave, da za pričakovanje tega »radostnega dogodka« sploh ni nobenega povoda. Kaj pa, ako bi hčerka kraljice Drage, katero je baje povila pred meseci, umrla in tako prepredila »radostni dogodek«? — Uradno vesti z Belgrada nasprotno zatrjujejo, da je radostnega dogodka pričakovati vsak trenotek. Zdravniki, ki čakajo tega trenotka, dobé na dan po 1000 frankov.

Aretovanja na Ruskem. Iz Petrograda se poroča, da je v zadnjih dneh bilo aretovanih okolu 400 delavcev iz raznih tovarn. Policija je preiskala 200 stanovanj in zaplenila razna pisma. Uredništvo lista »Žiznen« nima nobenega sotrudnika več. Vsi so aretovani. Glavnega urednika so utaknili prvega v luknjo. Na ta način se ruska uprava znebi neljube kritike. Vse prizadevanje policije, priti na sled tajni tiskarni, v kateri se tiskajo hujskajoči oklici na delavstvo, je bilo doslej zaman.

Nožev ne smejo nositi v Moskvi. Generalni guverner v Moskvi je prepovedal prebivalstvu, da ne sme nositi pri sebi nožev. Kdor bi se zagrešil proti tej prepovedi, plača 500 rubljev ali pa mora sedeti tri mesece. Seveda so dovoljene izjeme.

»Mednarodno« razstavo psov bode priredil »Zemski spolek pesitelu uslechtilych psu v Praze« v dneh 26., 27. in 28. maja

v Pragi. Na razstavi bodo svirale godbe in bode preskrbljeno za najraznovrstnejše zabave. Vabilo pravi, da bo na razstavi prostora za 2000 psov.

Statistika židov. Število vseh židov na svetu je okolu 8,700.000, in sicer brez krščenih židov v Evropi je 6,400.000 židov, v Aziji in Ameriki po 800.000, v Afriki 670.000 in v Avstraliji okolu 20.000 židov. Mej evropskimi državami ima največ židov Rusija, namreč 5 milijonov. Samo v Varšavi je 239.000 židov. Avstrija ima 1 milijon in Ogerska 800.000 židov. Rumunska ima 300.000, Francoska z Algirom okolu 200.000 in Angleška 150.000, Italija ima 24.000 židov, in teh 24.000 židov ima v laškem parlamentu 15 židovskih poslancev, torej pride v Italiji na 3000 židov jeden poslanec.

Kaj pa »inteligenca«? »Narod« je objavil senzacionalno vest: brzojavk proti dr. Šusteršiču ne bo več prinašal, ker »vzelo bi nam preveč prostora in tudi pomena nima več!« Ta je pa dobra! Za dr. Šusteršiča se oglašča cela armada društev in občin, proti njemu pa je »Narod« objavljale skrajno neumne izbruhe, katerim se vidi, da so skovani od »Nar.« ljudi. Tako so n. pr. dični »Žabniški naprednjaki« brzojavili: »Ali je sv. Duh tako feldmaršala zapustil, da še »žajfe« ne dobi?« (Duhovito!) Pijani črnomaljski liberalci so brzojavili, da »pobit leži napihneni zmaj na tleh.« V Lescah so pa zgruntali »inteligentneži« to le: »Pojmo na Štajersko gledat kaj delajo, gledat kaj delajo ljubice tri. Prva je žlindrica, druga je daccroa, tretja je častna besedica. Ta prva bahčeva, druga od dohtarja tega jezičnega, tretja od dohtarja tega ta vinskega. Prva po gofiji da, druga po mošnji da, tretja za nos vse škrice pelja.« Ali ni to »inteligentno«? Zanimivi so podpisi pod takimi brzojavkami: »Liberalni botri«, »Antizlindrovci«, »Podnanoska deteljica«, »Starotrški neponikvarji in nepojeti«, »22 Gregorčičevih pristašev« (kateri?) itd. — to so liberalni junaki! Zato pa je čisto prav in dobro, da je še celo »Naroda« sram take »organizacije« in da je sklenil brzojavk proti dr. Šusteršiču ne več prinašati! — »Inteligentni« Doksov se je, ocenjujoč »Spomen-cvieće«, spravil nad g. Benkoviča, ker se je ta predznil popisati slovenske duhovnike kot gojitelje prosvete. Doksov kar odreka Benkoviču vsako objektivnost in mu očita »tendencioznost«. Svoje strokovnjaško mnenje pa izreka Doksov tako, da so duhovniki »strastni, neobrazni, nespravljeni in fanatizovani zelotje, ki za pravo umetnost nimajo nobenega smisla, ki pravo literaturo preganjajo in zatirajo...« To se pravi »objektivnost!«

Društva.

(Posojilnica in hranilnica v Poljanah nad Šk. Loko) stirimesečno poročilo posojilnice in hranilnice v Poljanah nad Škofjoloko: Od 1. jan. do 1. maja se je vložilo hranilnih vlog 114.154 K 76 h, vzdignilo se je 78.327 K 76 h, torej več vložilo 35.827 K. Posojil se je dalo 32 strankam 33.094 K 58 h, vrnilo se je 6020 K. Obresti od posojil se je prejelo 5472 K 63 h. — Kakor je razvidno, posojilnica vidno napreduje, in reči se sme, da je na trdnem stališču in popolnega zaupanja vreden zavod. Obresti hranil. vlog so se s 1. jan. povišale na 4½%. Torej ni nikakega povoda domačinom denar v tuje zavode nakladati.

Slovstvo.

»Slovenskega učitelja« danes izišla 10. številka prinaša to-le zanimivo vsebino: V premislek. — Učitelji in gospodarsko gibanje. — Srce. Pedagoški študija. — Tretji katoliški učiteljski shod. — Dopisi. — Šolske vesti. — Drobtine.

Telefonska in brzojavna poročila. Graška »Tagespost« v službi slovenskih liberalcev.

Dunaj, 15. maja. Vest današnje »Tagespost«, da bi bil hrvatsko-slovenski klub stavil slovenskemu centru pogoji, da v skupni parlamentarni komisiji ne sme biti dr. Šusteršiča, je popolnoma zlagana. Sploh je to samo ob sebi umevno, ker mora

vsakemu biti jasno, da tak predlog ne bi pomenjal približanje obeh parlament. klubov, temveč bi moral imeti posledico, da bi slovenski centrum takoj pretrgal vsako zvezo s hrvatsko slovenskim klubom. V notici »Tagespošte« pa se gre za čisto navadno židovsko hudobijo.

Kozje, 15. maja. Pretečeno noč je pogorel mlin v Zagorju. Mlinarjeva žena s tremi sinovi zgorela. Mož je zelo opečen.

Dunaj, 15. maja. Stajerski poslanci Berks, Žičkar, Robič, Ploj, Morsey, Hagenhofer, Huber, Scheicher in Wagner so bili pri minister-skem predsedniku v zadevi regulacije rek na Spodnjem in Srednjem Štajarskem. Poslanec Berks je priporočal tudi podržavljenje železnice iz Celja v Velenje in zvezo kamniške železnice s Polzelo.

Dunaj, 15. maja. Gospodska zbornica je v včerajšnji prvi seji po veliki noči rešila zakon o preostankih sirotišnih blagajen ter zakon o inženerskem naslovu. V delegacijo sta bila še izvoljena Mauthner in Schreiner kot namestnik. Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Dunaj, 14. maja. (C. B.) Odsek za vodne ceste je pričel danes dopoldne razpravo o vladni predlogi. Glavni poročevalec Menger je poročal o premenjeni določbi, glasom katere se določa 75 milijonov za uravnavo in kanalizacijo rek. Poslanec Wolf je zahteval, naj se poprej vpraša deželne zbornice. Razprava se nadaljuje.

Dunaj, 15. maja. V odseku za vodne ceste je poslanec Wolf izjavil, da bode njegova stranka z vsemi sredstvi zaprečila, da bi predloga o vodnih cestah postala zakon. Položaj je jako kritičen. Ljubezen mladost-česk in nemško-liberalnih kolovodij utegne končati z velikansko blamažo obeh ljubimcev, osobito pa dr. Kramara.

Dunaj, 15. maja. Za načelnika avstrijske delegacije je določen knez Ferdinand Lobkovic, za podpredsednika pa vitez Javorski.

Neapel, 15. maja. Vsled stavke nosačev mrličev morajo pogrebe spremljati orožniki.

Frankobrod, 15. maja. Najmlajša sestra nemškega cesarja princezinja Margareta hesenska je že drugič povila dvojčke.

Palermo, 15. maja. V Casapulla se je v cerkvi udrila plošča nad neko rakvijo in 15 žena je palo v globočino. Tri žene so se močno poškodovale.

London, 15. maja. Iz Malte se poroča, da je v knezoškofijski palači eksplodirala bomba.

Bruselj, 15. maja. Botha potrjuje, da so se burske čete močno namnožile s kapskimi Holandci.

London, 15. maja. Tu krožijo vesti, da je lord Kitchener nasvetoval vladi, naj poda Burom ugodne mirovne pogoje, ker bi sicer guerila — vojska, katero izvršujejo Buri, trajala lahko še leta. Cuje se, da je Kitchener pripravljen pripoznati Burom popolno notranjo avtonomijo.

Kapstadt, 15. maja. Ministerski predsednik izjavlja, da so neosnovane vse vesti o preosnovi kapskega parlamenta.

London, 15. maja. Parlament je prejel uradno obvestilo, da je bilo v minuli polletni dobi v Južni Afriki zažganih in porušanih 634 poslopij.

Berolin, 15. maja. Iz Pekina poročajo; Zastopnikom evropskih vele-sil je došla 11. t. m. nota od strani kitajskih pooblaščenec, v kateri izjavljajo, da se strinjajo z zahtevo evropskih velesil, da mora Kina plačati 450 mil. taelov odškodnine v dobi 30 let, počenši od julija 1902.

Letnica uredništva: G. J. S. v. S.: S starimi krajarji ne boste mnogo opravili. Kot denar nimajo vrednosti. Prodajte jih kot star baker in nabirajte nove! Zdravi! **Umrlil so:** 13. maja. Mihael Gradisek, mestni delavec, 68 let, Karolinska zemlja 15, ostarelost. **Žitne cene** dne 13. maja 1901. (Termin.) **Na dunajski borzi:** Za 50 kilogramov. Pšenica za maj-junij K 7-74 do 7-75 " " jesen 7-85 7-86 Rž za maj-junij 7-64 7-65 " " jesen 7-05 7-06 Turšica za maj-junij 5-53 5-54 " " julij-avgust 5-59 5-60 " " september-oktober 5-78 5-79 Oves za maj-junij 7-20 7-21 " " jesen 6-05 6-06 **Na budimpeštanski borzi:** Pšenica za maj K 7-45 do 7-47 " " oktober 7-58 7-59 Rž za oktober 6-68 6-69 " " maj 7-44 7-45 Oves za oktober 5-68 5-69 " " maj 6-70 6-71 Koruza za maj 5-26 5-27 " " julij 5-30 5-31 (Efektiv.) **Dunajski trg.** Pšenica banaška K 7-65 do 8-20 " " južno žel. 7-90 8-25 Rž 7-85 8-10 Ječmen 7-20 8-25 " " ob Tisi 7-10 8-25 Koruza ogerska 5-80 5-85 Cinkvant 6-75 7-10 Oves srednji 6-90 7-05 Fižol 8-10 10-00 **Meteorološko poročilo.** Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm | Čas | Čas opa-
zovanja | Stanje
baro-
metra
v mm. | Tempe-
ratura
po
Celsiju | Vetere | Nebo | Padavina
v 24 urah | |---------------|---------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|------------|------|-----------------------| | 14. 9. zveč. | 737.7 | 13.2 | sr. vzh. | jasno | | | | 15. 7. zjut. | 737.1 | 8.7 | sl. jvzh. | del oblak. | 0.0 | | | 15. 2. popol. | 735.4 | 18.2 | sr. jvzh. | del. jasno | | | Srednja večerajša temperatura 14.4 normale: 13.9 **Izjava.** Podpisani obžaluje in preklicuje s tem vse žaljive besede, katere je govoril po- vodom revizije občinskih računov dne 15. in 16. aprila t. l. proti deželnemu tajniku gosp. dr. Fr. Zbašniku. Spodnje Gorje, dne 14. maja 1901. 516 1—1 **Vinko Jan.** **Iskreno zahvalo** izrekava tem potom vsem mnogobrojnim so- rodnikom prijateljem in znancem za številne tolažilne izkaze sočutja povodom bolezni in in smrti najine iskreno ljubljene hčerke **Anice,** kakor tudi za častno spremstvo pri pogrebu. Vsem in vsakemu stoterna zahvala! 517 1-1 V Ljubljani 15. maja 1901. Ivan in Elizabeta Kregar. **Zahvala.** 518 1—1 Moj boleznijo kakor tudi ob smrti moje nenadomestne, jedine, nad vse ljubljene sestre, gospe **Marije Hlavka, roj. Suhadolec** o. kr. strokovno učiteljice mi je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se čutim dolžno, izražati zanje, kakor tudi za krasne vence in zadnje častno spremstvo svojo najtoplejo in najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem visokocisljanemu učiteljskemu osebju, učenkam in učencem c. kr. umetno obrtne strokovne šole za njih odkrito sočutje kakor tudi gospodom pevcem za petje gan- ljivih žalostink. V Ljubljani, dne 14. maja 1901. **Fani Suhadolec.** **Katoliška Tiskarna** priporoča raznovrstne **vizitnice** po nizki ceni. **Vozni red in cene južne železnice DUNAJ-TRST.** Veljaven od 1. maja 1901. | Postaje | Brzovlak | | Mešanec | | Postaje | | Brzovlak | | Mešanec | | | |-----------------|----------|-------|---------|-------|---------|-------|----------|-------|---------|-------|-------| | | zjut. | pop. | zjut. | pop. | zjut. | pop. | zjut. | pop. | zjut. | pop. | | | Dunaj | 7-15 | 8-15 | 7-15 | 8-15 | Trst | 10-15 | 11-15 | 10-15 | 11-15 | 10-15 | 11-15 | | Vienna | 7-20 | 8-20 | 7-20 | 8-20 | Trieste | 10-20 | 11-20 | 10-20 | 11-20 | 10-20 | 11-20 | | Praga | 7-25 | 8-25 | 7-25 | 8-25 | Trieste | 10-25 | 11-25 | 10-25 | 11-25 | 10-25 | 11-25 | | Bratislava | 7-30 | 8-30 | 7-30 | 8-30 | Trieste | 10-30 | 11-30 | 10-30 | 11-30 | 10-30 | 11-30 | | Žilina | 7-35 | 8-35 | 7-35 | 8-35 | Trieste | 10-35 | 11-35 | 10-35 | 11-35 | 10-35 | 11-35 | | Košice | 7-40 | 8-40 | 7-40 | 8-40 | Trieste | 10-40 | 11-40 | 10-40 | 11-40 | 10-40 | 11-40 | | Banská Bystrica | 7-45 | 8-45 | 7-45 | 8-45 | Trieste | 10-45 | 11-45 | 10-45 | 11-45 | 10-45 | 11-45 | | Prešov | 7-50 | 8-50 | 7-50 | 8-50 | Trieste | 10-50 | 11-50 | 10-50 | 11-50 | 10-50 | 11-50 | | Užice | 7-55 | 8-55 | 7-55 | 8-55 | Trieste | 10-55 | 11-55 | 10-55 | 11-55 | 10-55 | 11-55 | | Maribor | 8-00 | 9-00 | 8-00 | 9-00 | Trieste | 11-00 | 12-00 | 11-00 | 12-00 | 11-00 | 12-00 | | Novi Sad | 8-05 | 9-05 | 8-05 | 9-05 | Trieste | 11-05 | 12-05 | 11-05 | 12-05 | 11-05 | 12-05 | | Beograd | 8-10 | 9-10 | 8-10 | 9-10 | Trieste | 11-10 | 12-10 | 11-10 | 12-10 | 11-10 | 12-10 | | Varšava | 8-15 | 9-15 | 8-15 | 9-15 | Trieste | 11-15 | 12-15 | 11-15 | 12-15 | 11-15 | 12-15 | | Praga | 8-20 | 9-20 | 8-20 | 9-20 | Trieste | 11-20 | 12-20 | 11-20 | 12-20 | 11-20 | 12-20 | | Bratislava | 8-25 | 9-25 | 8-25 | 9-25 | Trieste | 11-25 | 12-25 | 11-25 | 12-25 | 11-25 | 12-25 | | Žilina | 8-30 | 9-30 | 8-30 | 9-30 | Trieste | 11-30 | 12-30 | 11-30 | 12-30 | 11-30 | 12-30 | | Košice | 8-35 | 9-35 | 8-35 | 9-35 | Trieste | 11-35 | 12-35 | 11-35 | 12-35 | 11-35 | 12-35 | | Banská Bystrica | 8-40 | 9-40 | 8-40 | 9-40 | Trieste | 11-40 | 12-40 | 11-40 | 12-40 | 11-40 | 12-40 | | Prešov | 8-45 | 9-45 | 8-45 | 9-45 | Trieste | 11-45 | 12-45 | 11-45 | 12-45 | 11-45 | 12-45 | | Užice | 8-50 | 9-50 | 8-50 | 9-50 | Trieste | 11-50 | 12-50 | 11-50 | 12-50 | 11-50 | 12-50 | | Maribor | 8-55 | 9-55 | 8-55 | 9-55 | Trieste | 11-55 | 12-55 | 11-55 | 12-55 | 11-55 | 12-55 | | Novi Sad | 9-00 | 10-00 | 9-00 | 10-00 | Trieste | 12-00 | 1-00 | 12-00 | 1-00 | 12-00 | 1-00 | | Beograd | 9-05 | 10-05 | 9-05 | 10-05 | Trieste | 12-05 | 1-05 | 12-05 | 1-05 | 12-05 | 1-05 | | Varšava | 9-10 | 10-10 | 9-10 | 10-10 | Trieste | 12-10 | 1-10 | 12-10 | 1-10 | 12-10 | 1-10 | | Praga | 9-15 | 10-15 | 9-15 | 10-15 | Trieste | 12-15 | 1-15 | 12-15 | 1-15 | 12-15 | 1-15 | | Bratislava | 9-20 | 10-20 | 9-20 | 10-20 | Trieste | 12-20 | 1-20 | 12-20 | 1-20 | 12-20 | 1-20 | | Žilina | 9-25 | 10-25 | 9-25 | 10-25 | Trieste | 12-25 | 1-25 | 12-25 | 1-25 | 12-25 | 1-25 | | Košice | 9-30 | 10-30 | 9-30 | 10-30 | Trieste | 12-30 | 1-30 | 12-30 | 1-30 | 12-30 | 1-30 | | Banská Bystrica | 9-35 | 10-35 | 9-35 | 10-35 | Trieste | 12-35 | 1-35 | 12-35 | 1-35 | 12-35 | 1-35 | | Prešov | 9-40 | 10-40 | 9-40 | 10-40 | Trieste | 12-40 | 1-40 | 12-40 | 1-40 | 12-40 | 1-40 | | Užice | 9-45 | 10-45 | 9-45 | 10-45 | Trieste | 12-45 | 1-45 | 12-45 | 1-45 | 12-45 | 1-45 | | Maribor | 9-50 | 10-50 | 9-50 | 10-50 | Trieste | 12-50 | 1-50 | 12-50 | 1-50 | 12-50 | 1-50 | | Novi Sad | 9-55 | 10-55 | 9-55 | 10-55 | Trieste | 12-55 | 1-55 | 12-55 | 1-55 | 12-55 | 1-55 | | Beograd | 10-00 | 11-00 | 10-00 | 11-00 | Trieste | 1-00 | 2-00 | 1-00 | 2-00 | 1-00 | 2-00 | | Varšava | 10-05 | 11-05 | 10-05 | 11-05 | Trieste | 1-05 | 2-05 | 1-05 | 2-05 | 1-05 | 2-05 | | Praga | 10-10 | 11-10 | 10-10 | 11-10 | Trieste | 1-10 | 2-10 | 1-10 | 2-10 | 1-10 | 2-10 | | Bratislava | 10-15 | 11-15 | 10-15 | 11-15 | Trieste | 1-15 | 2-15 | 1-15 | 2-15 | 1-15 | 2-15 | | Žilina | 10-20 | 11-20 | 10-20 | 11-20 | Trieste | 1-20 | 2-20 | 1-20 | 2-20 | 1-20 | 2-20 | | Košice | 10-25 | 11-25 | 10-25 | 11-25 | Trieste | 1-25 | 2-25 | 1-25 | 2-25 | 1-25 | 2-25 | | Banská Bystrica | 10-30 | 11-30 | 10-30 | 11-30 | Trieste | 1-30 | 2-30 | 1-30 | 2-30 | 1-30 | 2-30 | | Prešov | 10-35 | 11-35 | 10-35 | 11-35 | Trieste | 1-35 | 2-35 | 1-35 | 2-35 | 1-35 | 2-35 | | Užice | 10-40 | 11-40 | 10-40 | 11-40 | Trieste | 1-40 | 2-40 | 1-40 | 2-40 | 1-40 | 2-40 | | Maribor | 10-45 | 11-45 | 10-45 | 11-45 | Trieste | 1-45 | 2-45 | 1-45 | 2-45 | 1-45 | 2-45 | | Novi Sad | 10-50 | 11-50 | 10-50 | 11-50 | Trieste | 1-50 | 2-50 | 1-50 | 2-50 | 1-50 | 2-50 | | Beograd | 10-55 | 11-55 | 10-55 | 11-55 | Trieste | 1-55 | 2-55 | 1-55 | 2-55 | 1-55 | 2-55 | | Varšava | 11-00 | 12-00 | 11-00 | 12-00 | Trieste | 2-00 | 3-00 | 2-00 | 3-00 | 2-00 | 3-00 | | Praga | 11-05 | 12-05 | 11-05 | 12-05 | Trieste | 2-05 | 3-05 | 2-05 | 3-05 | 2-05 | 3-05 | | Bratislava | 11-10 | 12-10 | 11-10 | 12-10 | Trieste | 2-10 | 3-10 | 2-10 | 3-10 | 2-10 | 3-10 | | Žilina | 11-15 | 12-15 | 11-15 | 12-15 | Trieste | 2-15 | 3-15 | 2-15 | 3-15 | 2-15 | 3-15 | | Košice | 11-20 | 12-20 | 11-20 | 12-20 | Trieste | 2-20 | 3-20 | 2-20 | 3-20 | 2-20 | 3-20 | | Banská Bystrica | 11-25 | 12-25 | 11-25 | 12-25 | Trieste | 2-25 | 3-25 | 2-25 | 3-25 | 2-25 | 3-25 | | Prešov | 11-30 | 12-30 | 11-30 | 12-30 | Trieste | 2-30 | 3-30 | 2-30 | 3-30 | 2-30 | 3-30 | | Užice | 11-35 | 12-35 | 11-35 | 12-35 | Trieste | 2-35 | 3-35 | 2-35 | 3-35 | 2-35 | 3-35 | | Maribor | 11-40 | 12-40 | 11-40 | 12-40 | Trieste | 2-40 | 3-40 | 2-40 | 3-40 | 2-40 | 3-40 | | Novi Sad | 11-45 | 12-45 | 11-45 | 12-45 | Trieste | 2-45 | 3-45 | 2-45 | 3-45 | 2-45 | 3-45 | | Beograd | 11-50 | 12-50 | 11-50 | 12-50 | Trieste | 2-50 | 3-50 | 2-50 | 3-50 | 2-50 | 3-50 | | Varšava | 11-55 | 12-55 | 11-55 | 12-55 | Trieste | 2-55 | 3-55 | 2-55 | 3-55 | 2-55 | 3-55 | | Praga | 12-00 | 1-00 | 12-00 | 1-00 | Trieste | 3-00 | 4-00 | 3-00 | 4-00 | 3-00 | 4-00 | | Bratislava | 12-05 | 1-05 | 12-05 | 1-05 | Trieste | 3-05 | 4-05 | 3-05 | 4-05 | 3-05 | 4-05 | | Žilina | 12-10 | 1-10 | 12-10 | 1-10 | Trieste | 3-10 | 4-10 | 3-10 | 4-10 | 3-10 | 4-10 | | Košice | 12-15 | 1-15 | 12-15 | 1-15 | Trieste | 3-15 | 4-15 | 3-15 | 4-15 | 3-15 | 4-15 | | Banská Bystrica | 12-20 | 1-20 | 12-20 | 1-20 | Trieste | 3-20 | 4-20 | 3-20 | 4-20 | 3-20 | 4-20 | | Prešov | 12-25 | 1-25 | 12-25 | 1-25 | Trieste | 3-25 | 4-25 | 3-25 | 4-25 | 3-25 | 4-25 | | Užice | 12-30 | 1-30 | 12-30 | 1-30 | Trieste | 3-30 | 4-30 | 3-30 | 4-30 | 3-30 | 4-30 | | Maribor | 12-35 | 1-35 | 12-35 | 1-35 | Trieste | 3-35 | 4-35 | 3-35 | 4-35 | 3-35 | 4-35 | | Novi Sad | 12-40 | 1-40 | 12-40 | 1-40 | Trieste | 3-40 | 4-40 | 3-40 | 4-40 | 3-40 | 4-40 | | Beograd | 12-45 | 1-45 | 12-45 | 1-45 | Trieste | 3-45 | 4-45 | 3-45 | 4-45 | 3-45 | 4-45 | | Varšava | 12-50 | 1-50 | 12-50 | 1-50 | Trieste | 3-50 | 4-50 | 3-50 | 4-50 | 3-50 | 4-50 | | Praga | 12-55 | 1-55 | 12-55 | 1-55 | Trieste | 3-55 | 4-55 | 3-55 | 4-55 | 3-55 | 4-55 | | Bratislava | 1-00 | 2-00 | 1-00 | 2-00 | Trieste | 4-00 | 5-00 | 4-00 | 5-00 | 4-00 | 5-00 | | Žilina | 1-05 | 2-05 | 1-05 | 2-05 | Trieste | 4-05 | 5-05 | 4-05 | 5-05 | 4-05 | 5-05 | | Košice | 1-10 | 2-10 | 1-10 | 2-10 | Trieste | 4-10 | 5-10 | 4-10 | 5-10 | 4-10 | 5-10 | | Banská Bystrica | 1-15 | 2-15 | 1-15 | 2-15 | Trieste | 4-15 | 5-15 | 4-15 | 5-15 | 4-15 | 5-15 | | Prešov | 1-20 | 2-20 | 1-20 | 2-20 | Trieste | 4-20 | 5-20 | 4-20 | 5-20 | 4-20 | 5-20 | | Užice | 1-25 | 2-25 | 1-25 | 2-25 | Trieste | 4-25 | 5-25 | 4-25 | 5-25 | 4-25 | 5-25 | | Maribor | 1-30 | 2-30 | 1-30 | 2-30 | Trieste | 4-30 | 5-30 | 4-30 | 5-30 | 4-30 | 5-30 | | Novi Sad | 1-35 | 2-35 | 1-35 | 2-35 | Trieste | 4-35 | 5-35 | 4-35 | 5-35 | 4-35 | 5-35 | | Beograd | 1-40 | 2-40 | 1-40 | 2-40 | Trieste | 4-40 | 5-40 | 4-40 | 5-40 | 4-40 | 5-40 | | Varšava | 1-45 | 2-45 | 1-45 | 2-45 | Trieste | 4-45 | 5-45 | 4-45 | 5-45 | 4-45 | 5-45 | | Praga | 1-50 | 2-50 | 1-50 | 2-50 | Trieste | 4-50 | 5-50 | 4-50 | 5-50 | 4-50 | 5-50 | | Bratislava | 1-55 | 2-55 | 1-55 | | | | | | | | |

VINACET

Jesihov cvet Vinacet, z vodo razredčen, daje najzdravejši, najstalnejši in zelo okusen jesih

1 mala stekla za 5-10 litrov kisa 1 K
1 velika " " 20-40 " " 3 K

Na prodaj v trgovinah špecerij, delikates in v drogerijah. 366 20-6

Paziti je na varstveno znamko.

V Olševku na Gorenjskem so na prodaj

stare orglje,

prilpavne še za kako majhno cerkev, po jako nizki ceni.

449 6-6 Janez Sajovic, ključar.

Leopold Tratnik

pasár in srebrar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

cerkvenega orodja,

kakor:
tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posreblja in pozlata po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 133 30-24

Sloven. delavnica za cerkveno umetnost

Konrad Skaza

pri Sv. Ulrich-u, Gröden, Tirolsko

se priporoča prečastim cerkvenim predstojništvom za prenovljenje cerkvenih del, za preskrbovanje novih altarjev, leč, rezljanih (relief) in slikanih križevih potov, posameznih podob, kipov in križev. Specialist za betlehemske jaslce s 30 rezljanimi podobami od 60 kron višje.

Za vsako poljubno podobo, altarjev in betlehemske jaslce pošljem originalne fotografije, za križe pa rezljana razpela na ogled vsakemu prečast. g. duhovniku frankovano.

Ker pridem v kratkem v slovenske kraje, prosim že zdaj cenjenih dopisov, ker si lahko dela osebno ogledam. Naslov je:

Konrad Skaza,

St. Ulrich, Gröden in Tirol.

427 5-4

Nabirajte že rabljene

poštne znamke vseh dežel in vrst, tudi najnavadnejše. S tem pomagajte ubogim dečkom pri vzgoji za duhovski stan. Lepe nabožne spomnike, zlasti križevniške rožne vence, svetinje sv. Antona in prškega Jezuska dobite za marke. — Pisati in poslati je pisarni »Belehem« v Bregenu (Predarlško). 1113 25-17

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpeznega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko svojo zalogo zgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 7 35

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniški priporočajo

Želodčno *
*** tinkturo**

lekarnarja Piccoli v Ljubljani
dvojnega založnika Nj. Svetosti pa-peža

kot želodec krepkajoče in tek vzbujajoče, daje kot prebavljenje in telesno odprtje pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpijo na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v škatljah po 12 in III. več stekleničic. 591 50-35

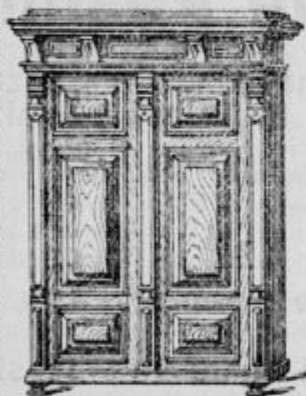
Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. 413 4

Ponudbe pod „1.798“, Gradec, poste restante.

Mizarska zadruga

v St. Vidu pri Ljubljani

se topla priporoča preč. duhovščini in vsemu p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne oprave

ter tudi druge oprave, temne in likane, poljubno

po želji izvršene. — Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh po ljubnih slogih, lastnih in predloženih vzorcih, najtrpežnejše in iz dobro izsušenega lesa po nizkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar, načelnik.

238 11

Štajerska

ROGAČKA

KISELA VODA Gempel-in Styria-vrelec SVETOVNOZNANA OSVEŽUJOČA PIJAČA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Zastopnik za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. 351 35-6

Dunajska borza.

Dne 14. maja.

Skupni državni dolg v notab	98-60
Skupni državni dolg v srebru	98 10
Avstrijska zlata renta 4%	117-85
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-50
Ogerska zlata renta 4%	117-55
Ogerska krona renta 4%, 200	92-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1672-—
Kreditne delnice, 160 gl.	697-75
London vista	240-45
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-52 1/2

20 mark	23-51
20 frankov (napoleonor)	19 10
Italijanski bankovci	90-55
C. kr. cekini	11-32
Dne 14. maja.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	181-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	170-75
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	211-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95 20
Tisine srečke 4%, 100 gl.	141-60
Dunavske vravnave srečke 5%	259-—

Za pomladno in poletno dobo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem, kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebnih za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Siarherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane, močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejša trombe za geonice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje.

Nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žimo, morskno travo, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

232 30-11

trgovina z železnino in špecerijskim blagom, Ljubljana,

Marije Terezije cesta št. 1, poleg gostilne „pri Figovcu“.

Št. 5462 de 1901.

498 3-3

Razglas.

Pri uravnavi potoka „Mirne“ v progi med „Mirno in Dulami“ še ostala dela,

katera so se doslej v lastni režiji izvrševala in za katera je za sedaj še 160.000 kron kredita na razpolago, se bodo oddala potom javne konkurence.

Pismene ponudbe, katere naj se raztezajo na vsa tozadevna dela, sprejema podpisani deželni odbor

do 28. majnika t. l. opoldne.

V ponudbi, katero je kolekovati z 1 K, zapečatiti in opremiti z napisom »Ponudba za prevzete uravnalne del potoka Mirne«, mora ponudnik izrecno potrditi, da so mu stavbni pogoji popolnoma znani, da jih prizna v polnem obsegu in da se jim podvrže.

Ponudbam je priložiti vadij v znesku 5% stavbne svote, bodisi v gotovini, bodisi v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor kranjski si izrecno pridržuje pravico, da izbere ne glede na visokost ponudbe po svojem preudarku podjetnika, ali pa da razpiše novo obravnavo. Tudi si pridržuje deželni odbor pravico, da dela sploh ne odda.

Načrti, seznamki približnih množin onih del, katere je še izvršiti, natančni popis posameznih kategorij teh del, za katere so jednotne cene ponuditi, in stavbni pogoji so pri deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah v vpogled.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 5. maja 1901.

Patentirane

ročne in nahrbtne stroje za žveplenje

proste in dvojne

patentirane Peronospora-aparate

najnovjšega sestava

brizgalnice za žvepleno-ogljik (injektorji)

zoper fliksero 80 20-13

aparate za streljanje ob hudi uri

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vsa druga orodja za sadje- in vinorejo pošilja po najnižjih tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj II. Praterstrasse 49.

Najprimerneje priložnostno

darilo za mladino so

Pomladni Glasi

ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.

Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80, ozir. 70 h, broširani po 60, 50, ozir. 40 h.

Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svati za doseg kolikor je mogoče visocaga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.